

Bondevik lager fattigmann

Taler

Jan Davidsen

Sted

Aps landsstyremøte

Omstendigheter

Landsstyretale

- 1 Velkommen til Landsstyret.

Vi skal behandle mange viktige saker..... [kort gjennomgang av sakslista]

- 5 Vi nærmer oss jul. Og det er vel mange som er i gang med julebaksten. Kjell Magne Bondevik har holdt på lenge, og han er en dyktig baker.

Ingen kan lage fattigmenn som han. I Vardø alene finnes det mange hundre.

- 10 Nå driver Frelsesarmen og Røde Kors med innsamling til nødstilte stadig flere steder. Når vi går på jobb om morgenen her i byen går vi forbi flere titalls tiggere. Det skyldes ikke at ressursene ikke finnes. Hver husholdning er blitt nesten 140.000 kroner rikere siste året. Det vil si - de av oss som har jobb og egen bolig.

15

Hvordan har vi kommet dit, i verdens rikeste land?

At grunnleggende velferdstjenester ikke er gode nok, mens vi har bedre råd enn noen gang. At folk må kjøpe seg velferdstjenester det offentlige ikke klarer å skaffe.

20

Alt dette er resultat av bevisst politikk. Det folk opplever som problem i Norge i dag er summen av liberaliseringen gjennom mange år. Det har gitt oss forskjells-Norge, fattig-Norge, krisen i distrikts-Norge.

25

Vi har fått en samling i bønn, et 9/10-dels samfunn, der de 90 prosent som har det godt aksepterer at 10 prosent betaler prisen.

30 Tall fra Redd Barna viser at rundt 70.000 barn i Norge hver eneste uke opplever at de ikke kan delta på fritidsaktiviteter som vennene deres er med på. Skolen, som skal være en gratis arena for alle barn, har også stadig flere aktiviteter både i og utenfor skoletiden som det må betales for.

35 En dårlig kommuneøkonomi har effektivt bygd ned de fleste gratisarenaer. Den beskyttelsen barn og unge før fikk gjennom ressurspersoner som helsesøster, skolepsykolog, fritidsledere, vaktmestere, etc. har nesten forsvunnet fra hverdagslivet til barn og unge.

40 Antall langtidsmottakere av sosialhjelp (seks måneder eller mer) økte fra 49.527 i 2002 til 52.491 i 2003. Det er en økning på 6 prosent.

Den rikeste tidelen av oss mottar 30 prosent av bruttoinntekten i landet. Mens de ti prosent fattigste i snitt har en brutto årslønn på 21.200 kroner, har de ti prosent rikeste en lønn på 775.300 kroner. Ser vi på de aller rikeste, har den prosent av oss med høyest bruttolønn i snitt en inntekt på nesten 2,4 mill. kroner, og mottar med det 9,1 pst. av all bruttoinntekt i landet.

Regjeringen tar fra barn, fattige og arbeidsledige. De to siste årene har det blitt kutt i barnetrygd, kutt i ledighetstrygd, økte egenandeler, svekket sykkelønnsordning, kutt i uførepensjonsrettigheter, tidsbegrensing av rehabiliteringspenger, redusert inntektsgrense for bostøtte for barnefamilier, kutt i stipend til studenter som ikke klarer eksamen, kutt i SFO, kutt i barnetilsyn for enslige foreldre, kutt i arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede.

55 De rikeste kan glede seg over avviklet utbytteskatt, redusert boligskatt, redusert toppskatt og redusert formueskatt. Toppledere i bedrifter med over 250 ansatte har i perioden fra 1995 til 2003 økt sin lønn med 147 prosent, noe som tilsvarer en økning på 12 prosent pr år. I samme periode har arbeidstakerne i 60 gjennomsnitt fått en lønnsøkning på 47 prosent.

Dette er ikke en utvikling som har kommet av seg selv. Det er en utvikling som er drevet fram av de som tjener på den. Som eier media, som leier påvirkningsbyråer og som setter dagsorden for den offentlige debatt. Over hele 65 den vestlige verden ser vi hvordan elitene har gjort opprør, hvordan de systematisk bruker sine ressurser for å karre til seg enda mer.

Se hva som er skjedd med skattesystemet. Skatt er det mest effektive virkemidlet
70 for omfordeling vi har. Nå blir skatten stadig flatere, slik at de som har mest
slipper billigst unna.

Og hva er det som skattelegges? Jo, det er skatten som vanlige folk betaler,
skatten på arbeid. Skatt på investeringer, aksjer, formue, eiendom skal ned.
75 Aksjeutbytte er særdeles skjevt fordelt i befolkningen. I 2002 ble det delt ut 42,5
mrd. kroner i utbytte. Av dette gikk 40,8 mrd. kroner (96 prosent) til de 10
prosent rikeste.

Det er en interessekonflikt i samfunnet, mellom de som lever av sitt eget arbeid,
80 og de som lever av andres - kapitalinntekter og renter. Andelen av de totale
skatteinntektene som selskaper og kapitalinteressene betaler har gått kraftig ned,
mens det vanlige folk betaler av sin arbeidsinntekt har gått tilsvarende opp.
Dette bruker høyrekreftene til å skape misnøye hos folk med skatten - men
medisinen de tilbyr er enda mer skattelette til de rikeste

85 Den økonomiske politikken drives i dag etter samme prinsipp som sheriffen av
Nottingham drev. Det vi trenger er en Robin Hood. Sheriffen av Nottingham
er et embede som eksisterer fortsatt i England. Om Robin Hood noensinne har
funnes er vel mer tvilsomt, historisk sett. Men om vi nå tenker på den type
90 samfunn som fantes på den tida, der noen få levde i ødselhet og rikdom, mens
flertallet levde i fattigdom og usselhet; Hvordan kunne de leve med det? Fra tida
før den franske revolusjon husker vi hva dronning Marie Antoinette sa, da hun
ble fortalt at folket ikke hadde brød: "Hvorfor spiser de ikke kaker, da?", sa
dronningen. Ikke nødvendigvis fordi hun var ondsinnet, men fordi hun rett og
95 slett ikke visste hvordan folket levde utenfor veggene i Versailles.

Utviklingen mot økende forskjeller foregår over det meste av den vestlige
verden, og den foregår globalt: Verdens rike land blir stadig rikere mens de
fattige blir fattigere. Utviklingshjelpen har faktisk gått ned siden 1960!

100

Hva er det som gjør at ulikhetene øker?

Den amerikanske sosiologen og kulturkritikeren Christopher Lasch skriver om
«Elitenes opprør» og solidaritetens kollektive forfall. Hvem bryr seg om de
105 fattige så lenge den samlede rikdommen i landet øker? Lasch mener at

solidaritetens dårlige kår i dag for en stor del skyldes oppløsningen av tradisjonelle nabofellesskap.

110 Vi har ikke lenger så mye med naboen å gjøre: Bymennesker oppretter sine egne sosiale nettverk uavhengig av hvor i byen man bor. Stadig flere sender ungene sine til private barnehager, til private skoler, dessuten samles de fattige stadig mer i egne bydeler - uansett: Vi omgås i stadig større grad kun folk som tilhører samme sosiale lag som oss selv. Den tida hvor alle møtte et tverrsnitt av
115 samfunnet på dugnad på grendeskolen, er langt på vei over.

Likhet skaper innlevelsessevne. Den gang vi var et fattig land med en stor arbeiderklasse, skapte det samhold og vilje til å hjelpe hverandre når ting ble vanskelig. Vi bygde sosiale ordninger, fordi vi alle kunne komme til å trenge
120 dem.

Men når forskjellene øker, blir "de andre" bare en abstraksjon. Sosialklienter, uføretrygdete - det er smått med dem i villaene på Montebello. Når man ikke kjenner hverandres livssituasjon, kan man ikke skjønne de andres behov.
125

Kanskje det er derfor mange med svært gode pensjonsordninger fra storting og regjering vil kutte i andres pensjoner?

Det er mange spekulasjoner om det som skjer rundt en framtidig ordning. Hver
130 gang vi åpner munnen blir det en stor sensasjon. Jeg skal ikke gå tungt inn i spekulasjonene. Men jeg vil bare slå fast det som har vært våre - og LOs - viktigste krav hele tiden:

- Tjenestepensjon til alle
135

- Beholde AFP/tidligpensjonsordningen

- Sikre bruttogarantien og våre avtalefestede rettigheter.

140 I dag er det oppslag både i Dagens Næringsliv og på NRK-nyhetene om at vi er åpne for å diskutere indeksering og delingstallet. Det er ikke noe nytt, det har vi sagt fra dag én. Så får vi se og regne på de forslagene som eventuelt kommer i forhold til indeksering og delingstallet. Hvordan det slår ut sosialt og mellom ulike yrkesgrupper.

Presset mot pensjonsordninger og rettigheter finner vi igjen i mange andre land. Og vi kan kjenne igjen oss selv i motkreftene som mobiliseres. Berlusconi-regjeringen varslet før helgen skattekutt på 6,5 milliarder euro eller mer enn 50
150 milliarder kroner. For å finansiere disse kuttene vil regjeringen sparke 75.000 offentlig ansatte og skjære ned på bevilgningene til utdanning.

Millioner av italienere la tirsdag derfor ned arbeidet i protest. Generalstreiken lammet store deler av Italia. Alt arbeid stoppet opp mens lange
155 demonstrasjonstog fylte gatene i Roma og storbyer som Milano, Torino og Venezia. Den åtte timer lange streikeaksjonen var svært vellykket. Ledere for fagbevegelsen i Torino forteller at 80 prosent av byens offentlig ansatte deltok i streiken.

160 Til tross for øsende regnvær deltok mange fagorganiserte dessuten i demonstrasjonstog over hele Italia. Tirsdagens generalstreik var den femte på to og et halvt år i Italia.

Fordi vi har de samme utfordringene, har vi mye å vinne på et tett samarbeid
165 med fagbevegelsen i Italia og andre land. Vil bare minne om at selv om vi i budsjettet opererer med utgifter til det internasjonale arbeidet, kontingentene vi betaler osv., er det jo store besparelser i forhold til alternativet. Uten våre sammenslutninger måtte vi ha gjort alt utrednings- og påvirkningsarbeidet sjøl - parallelt med alle andre. Det er lite rasjonelt.

170 Det var den 11. november i år vi mottok budskapet om at Palestinas president Yasser Arafat var død, 75 år gammel. Arafat var en stor leder og selv om han blant mange var omstridt, var han også den som klarte å forene det palestinske folket og han ble som ingen annen symbolet på palestinernes kamp for en egen
175 stat. Arafats navn vil for alltid være knyttet til Osloavtalen, og han fikk da også Nobels fredspris sammen med Yitzhak Rabin og Simon Peres på bakgrunn av denne avtalen i 1994.

Vi har ved mange anledninger her i landsstyret omtalt både Arafat og
180 frigjøringskampen som det palestinske folket kjemper. Vi var så sent som forrige uke med på å vedta en støtteresolusjon i ISKA. Det kan derfor være på sin plass å understreke at vi også i framtiden vil støtte palestinerne i deres kamp for en uavhengig stat og være med dem i kravet om at den israelske okkupasjonen

185 umiddelbart må opphøre. Israel må også snarest starte rivingen av skammens mur og stoppe alle planer om videre bygging av den samme muren.

Grunnlaget for en fredelig løsning på problemene man står overfor i hele regionen kan legges gjennom en fredelig løsning i Palestina.

190

I morgen er det også den internasjonale menneskerettighetsdagen. I den forbindelse arrangerte internasjonale vår, ISKA, i fjor en aksjon for faglige og menneskelige rettigheter i Colombia. Markeringen skjedde ved at det ble sendt protestbrev og avholdt ulike arrangement over hele verden for å protestere mot drap på og forfølgelse av faglige ledere i Colombia.

195

Over 3000 faglige tillitsvalgte har blitt drept i løpet av de siste 15 årene, uten at noen har blitt hverken tiltalt eller dømt for noen av disse drapene. Det tilsvarer ca. 200 drap pr. år uten at myndighetene har løftet så mye som en finger.

200

I år har tallet sunket til under 50. Det kan tyde på at innsatsen fra det internasjonale samfunnet virker selv om hvert eneste drap naturligvis er fullstendig [forkastelig]. Vi vil derfor fortsette kampen for at våre kamerater i Colombia skal kunne organisere seg i kampen for faglige rettigheter uten å frykte for drap, trusler og trakassering, og Fagforbundet vil også i år protestere overfor colombianske myndigheter.

205

På den europeiske arenaen er det særlig kampen for å få gjort grunnleggende endringer i kommisjonens forslag til tjenstedirektiv som står sentralt i EPSUs arbeid denne høsten.

210

På eksekutivkomiteens møte den 29. november ble det også holdt en spesiell sesjon om nettopp dette. I den forbindelse var det også invitert en rekke parlamentarikere fra EU-parlamentet, og det er tydelig at mange, også i parlamentet, er svært kritiske til det fremlagte forslaget. Det vil derfor bli et omfattende arbeid fram mot den første behandlingen i parlamentet, som trolig kommer til våren, for å få endret på de viktigste områdene i direktivet.

215

Vi må i den forbindelse sikre oss mot at opprinnelseslandsprinsippet blir gjeldende på noen som helst måte når det gjelder arbeidstakerrettigheter, helse, miljø og sikkerhet.

220

225 Det må også gjøres endringer som sikrer at tjenestene leveres med den kvalitet
vertskapslandet krever og det må gjøres varige unntak for offentlige tjenester
og almenntjenester, slik at disse kan reguleres og ikke overlates til
markedet. Dersom ikke disse kravene innfris forventer vi at den norske
regjeringen heller ikke aksepterer direktivet.

230 Men det er selvsagt sterke krefter her hjemme som også har mye å tjene. Om vi
greier å stoppe et slikt tjenstedirektiv avhenger av vår politiske styrke, som igjen
avgjøres av vår organisatoriske styrke.

235 Vi har fått til mye det siste halvannet året, men vi har fortsatt en vei å gå.

Vi må sørge for at organiseringen lokalt er i samsvar med vedtektene. Og at den
passer med virkeligheten rundt oss, med fagforeningen som overbygning. Det er
etterhvert et komplisert bilde, med mange ulike avtaler og
arbeidsgiverorganisasjoner vi må forholde oss til. Det er ikke lenger slik at vi kan
240 forholde oss bare til KS.

Nettopp i den situasjonen, der ting kan være vanskelige, må vi huske på at vi selv
skaper bildet av Fagforbundet ute blant medlemmene. Det er vi som må skape
stoltheten til organisasjonen.
245

Tirsdag 12. oktober gikk det offisielle startskuddet for LOs store demokratiske
medlemsdebatt som et ledd i den lange valgkampen fram mot stortingsvalget
2005. Kampanjen inviterer LO-medlemmer til å si fra om hvilke saker som er
viktige fram mot valget. Her kan medlemmene være med å påvirke både LO,
250 partiene og framtida! Det er helt nytt og svært dristig at LO så sterkt prioriterer
å sette sin egen dagsorden.

Mange av dere var ute når vi dro i gang LO på din side. Alle Fagforbundets
medlemmer har mottatt et debattheft hvor de inviteres til å si sin mening om
255 hva som skal være de viktigste faglige og politiske sakene.

Nå må trykket holdes oppe.

260 Vi får rapporter hver uke om hvor mange som faktisk har sendt innspill. Det er
viktig med diskusjoner ute. Men vi blir målt i forhold til hvor mange som
faktisk engasjerer seg. Her har vi et langt stykke igjen. Antall tilbakemeldinger

fra våre medlemmer har enda ikke krøpet over tusen stykker! Mindre enn hvert tre-hundrede medlem har svart. Det er rett og slett for dårlig.

265

Dessverre eller heldigvis - foreløpig skiller ikke Fagforbundet seg ut fra de andre forbundene, hverken positivt eller negativt. Hele LO sliter med det samme. Det betyr et krafttak både i de enkelte forbundene og i de fylkesvise LO-organene.

270

Vi har mange tusen tillitsvalgte som ikke har svart ennå. Det burde ikke være så vanskelig å få det på plass. Så må vi sørge for at alle våre deltakere på alle våre kurs og møter fyller ut skjemaet, samle inn innspillene deres og sende dem til LO.

275

Og ikke minst må vi komme oss ut på arbeidsplassene våre og møte medlemmene. Det er ute på arbeidsplassene vi skal få i gang diskusjonene.

Kjære venner.

280

Det politiske flertallet vi fikk på Stortinget i fjor er i ferd med å gjøre grunnleggende endringer i det norske samfunnet.

285

De angriper pensjonen vår, arbeidstidsordningene, og de går løs på verdens best fungerende velferdsstat. Fra andre land vet vi at det vil være svært vanskelig å reparere det de ødelegger. Når vi først har fått et delt helsevesen, delt skolesystem og det meste andre er privatisert, blir veien tilbake lang.

De bruker makten sin i regjering og storting til å presse gjennom privatiseringer i kommunene.

290

De gir kommunene mindre penger. I år er det krise - men til neste år blir det enda verre. Da blir det mellom 7 og 800 millioner mindre å rutte med.

Det er ikke enkelt å stoppe dem. Men det er mulig.

295

Over hele landet hører folk nesten vantro at vi har en kommunalminister som sier at velferden kommer til å bli dårligere mange steder.

Over hele landet reagerer ordførere og lokalpolitikere med raseri.

300

Over hele landet protesterer folk mot dårlige skoler, nedlagte institusjoner og økte egenandeler.

305 Det finnes motkrefter til den planmessige raseringen av den offentlige velferden. Den som rammer både utarmede bydeler i Oslo og presskommuner på Østlandet og i distriktene.

310 Til høsten er det et valg. Vi må sørge for at alle partier lokalt og sentral blir avkrevd svar. Hva vil de gjøre med velferden?

315 Alt for lenge har motkreftene fått sette dagsorden. Alt for lenge har vi sett at det private forbruket har gått til himmels. Mens fellestjenestene forvitrer. Skoler forfaller, sykehusene fylles opp og vi får stadig høre at velferdsstaten har blitt for dyr.

Privat rikdom på stadig færre hender vokser side om side med den offentlige fattigdommen.

320 Forskjellene mellom land og innad i land øker. Det skjer en gigantisk omfordeling - etter det omvendte Robin Hood-prinsippet: Man tar fra de fattige og gir til de rike.

325 Det er fakkeltog og protester i mange kommuner.

Nå gjelder det at dette ikke blir spredte utblåsninger.

Vi må være like organiserte og planmessige som Solberg, Bondevik og Foss.

330 Vi skal avsløre dem og stoppe dem.

Vi skal vise at en annen vei er mulig.

335

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/bondevik-lager-fattigmann>